

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Svk/16/2022
Identifikačné číslo spisu: 5021200324
Dátum vydania rozhodnutia: 27. apríla 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:5021200324.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a sudcov prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. (sudca spravodajca) a JUDr. Mariána Trenčana v právnej veci žalobcu: D. K., nar. XX. I. XXXX, trvale bytom: I. M. D. XXXX/XX, XXX XX Q., právne zastúpený: Záhoráková & Partners, s. r. o., so sídlom: Krasovského 13, 851 01 Bratislava, proti žalovanej: Žilinská univerzita v Žiline, IČO: 00 397 563, so sídlom: Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 102/2005/FRI/Št, zo dňa 10. augusta 2005, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, č. k.: 30S/115/2021-17, zo dňa 18. októbra 2021, ECLI:SK:KSZA:2021:5021200324.1, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky účastníkom konania náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred správnym súdom prvého stupňa

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) napadnutým uznesením, č. k.: 30S/115/2021-17, zo dňa 18. októbra 2021, ECLI:SK:KSZA:2021:5021200324.1, správnu žalobu žalobcu podľa § 98 ods. 1 písm. d) v spojení s § 491 ods. 2 zák. č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v účinnom znení (ďalej len „SSP“) ako oneskorene podanú odmietol. Žiadnemu z účastníkov konania v zmysle § 170 písm. a) SSP nepriznal právo na náhradu trov konania.
2. Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval, že uznesením č. k.: 31S/54/2019-129, zo dňa 22. júla 2020, podľa § 59 ods. 3 SSP odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal vydania rozhodnutia o tom, že počas štúdia žalobcu na Fakulte riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline žalovaná svojím konaním porušila základné práva a slobody žalobcu garantované zák. č. 460/1992 Zb. Ústavou Slovenskej republiky v účinnom znení, porušila jeho práva vyplývajúce z právnych predpisov Slovenskej republiky a z medzinárodných dokumentov a žalovaná porušila študijný poriadok fakulty.

Domáhal sa tiež zrušenia vylúčenia zo štúdia ako nezákonného a navrátenia do stavu pred vydaním rozhodnutia o vylúčení. Napokon sa domáhal uznania 5. ročníka denného inžinierskeho štúdia ako uzavretého a možnosti vykonať štátnu záverečnú skúšku. Krajský súd odmietnutie žaloby založil na tom, že v ustanovenej lehote nebola odstránená vada podania, spočívajúca v neuvedení jednoznačného vymedzenia zo strany žalobcu v tom zmysle, či podáva všeobecnú správnu žalobu alebo žalobu opomenutého účastníka konania. Kasačný súd na základe kasačnej sťažnosti žalobcu uznesením, č. k.: 6Sžk/39/2020-180, zo dňa 06. júla 2021, zrušil uznesenie krajského súdu a tento inštruoval v tom zmysle, že pre prípad, ak žalobca neoznačí druh žaloby, vychádzajúc zo zásady, že sa každé podanie posudzuje v zmysle § 55 ods. 3 SSP podľa obsahu, nemusí správny súd žalobcu vždy vyzývať na odstránenie tohto nedostatku. Správny súd môže sám posúdiť správnu žalobu aj bez konkrétneho označenia, ak je z nej nesporné, o aký druh žaloby ide. Zdôraznil § 30 SSP, umožňujúci správne mu súdu v prípade pochybností o druhu žaloby, vec prejednať za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe. V prípade, ak sa žaloba týka konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b) až d) SSP, možno použiť úpravu, ktorá je pre žalobcu výhodnejšia.

3. Správny súd podľa obsahu a povahy podania pri aplikácii § 55 ods. 2 SSP vyhodnotil podanie žalobcu zo dňa 29. augusta 2008 ako všeobecnú správnu žalobu v zmysle § 177 a nasl. SSP, zohľadniac konštatovanie kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v uznesení, č. k.: 1Ko/19/2019-109, zo dňa 03. decembra 2019.

4. Ustálie predmet konania správny súd preskúmal splnenie základných procesných podmienok konania. V zmysle § 250b ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v účinnom znení (ďalej len „OSP“) v spojení s § 491 ods. 2 SSP sa žaloba musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť. Zo súdneho spisu zistil, že rozhodnutie žalovanej bolo žalobcovi doručované na adresu trvalého pobytu. Zásielka bola daná na poštu dňa 10. augusta 2005. Keďže poštový doručovateľ žalobcu dňa 11. augusta 2005 nezastihol, zásielka bola uložená na pošte. Vzhľadom na to, že si adresát zásielky neprevzal v odbernej lehote, zásielka bola dňa 27. augusta 2005 vrátená žalovanej univerzite a prijatá dňa 29. augusta 2005.

5. Správny súd považoval za nespornú skutočnosť, že na rozhodovanie o vylúčení zo štúdia sa podľa § 108 zák. č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o vysokých školách“) sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Študenta, ako osobu vylúčenú zo štúdia, je potrebné jednoznačne považovať za subjekt, ktorému je vysoká škola rozhodnutie o vylúčení povinná doručiť alebo preukázateľne ho s jeho obsahom oboznámiť. Okolnosť vylúčenia aplikácie zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v účinnom znení (ďalej len „správny poriadok“) sa prejaví v tom, že nie je potrebné trvať na úplnom zachovaní postupu doručovania v zmysle Správneho poriadku (prvý pokus, opakovaný pokus, uloženie zásielky). Správny súd tak bol názoru, že žalovaný postupoval správne, keď napadnuté rozhodnutie doručoval žalobcovi do vlastných rúk. Z dôvodu primeranej aplikácie § 24 ods. 2 Správneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2017, považoval napadnuté rozhodnutie za doručené najneskôr tretí deň po uložení zásielky na poštu dňa 14. augusta 2005. Žalobca podal žalobu na súd faxom až dňa 31. augusta 2008, teda zjavne po lehote. Krajský súd preto správnu žalobu v zmysle § 98 ods. 1 písm. d) SSP v spojení s § 491 ods. 2 SSP ako oneskorene podanú odmietol.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovanej

6. Žalobca (ďalej len „sťažovateľ“) podal proti uzneseniu krajského súdu kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP, pretože bol názoru, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

7. Kasačný sťažovateľ sťažnosť odôvodnil tým, že primeraná aplikácia Správneho poriadku v danom prípade nie je prípustná. Poukázal na záver krajského súdu, že podľa § 108 zákona o vysokých školách v znení účinnom od 26. júla 2005 do 31. augusta 2007, na rozhodovanie podľa tohto zákona, okrem rozhodovania o uložení pokuty podľa § 2a, priznaní štipendia podľa § 96 a uložení disciplinárnych opatrení podľa § 72 ods. 2, ods. 4 sa nevzťahuje všeobecne záväzný predpis o správnom konaní. Primeraná aplikácia Správneho poriadku preto nie je prípustná. Pokiaľ bol kasačný súd názoru, že je v

danom prípade daná primeraná aplikácia správneho poriadku, z vykonaného dokazovania vyplývajú nasledovné skutočnosti:

- z obsahu podacieho lístka vyplýva, že mal zásielku doručovať na adresu I. M. D. XXXX, Q., adresa trvalého pobytu žalobcu však je XXXX/XX, Q., zásielka tak nebola doručovaná na správnu adresu a nemohla ani nastať fikcia doručenia uplynutím tretieho dňa od uloženia zásielky na pošte;

- pokiaľ sa v danom prípade primerane aplikuje § 24 ods. 2 Správneho poriadku, zákonné ustanovenie je potrebné aplikovať v celosti, nielen čiastočne. Krajský súd v prípade záveru o fikcii doručenia mal skúmať aj ďalšie podmienky, ktoré pri fikcii doručenia vyžaduje i) splnenie povinnosti doručovateľa upovedomiť adresáta vhodným spôsobom o tom, že doručovateľ príde zásielku znovu doručiť v určitý deň a hodinu, ii) skúmať či nový pokus o doručenie zostal bezvýsledný, iii) splnenie povinnosti uloženia písomnosti na pošte spolu s povinnosťou doručovateľa vhodným spôsobom upovedomiť adresáta o uložení zásielky, iv) skúmať, či sa v čase doručovania zásielky žalobca zdržiaval v mieste trvalého pobytu a či v tom čase neuviedol žalovanému aj inú adresu na doručovanie).

8. Splnenie týchto predpokladov a podmienok pri doručovaní zásielky podľa § 24 ods. 2 Správneho poriadku nevyplýva zo súdneho spisu. K doručeniu rozhodnutia žalovanej o vylúčení zo štúdia, a to ani náhradným spôsobom tak doposiaľ nedošlo. Sťažovateľ sa viackrát domáhal doručenia rozhodnutia, ktorej požiadavke žalovaná nevyhovela, napriek povinnosti doručiť alebo preukázateľne oboznámiť študenta s obsahom rozhodnutia o vylúčení zo štúdia. Jediným relevantným dátumom, kedy je možné považovať za nespochybniteľnú vedomosť o vylúčení žalobcu zo štúdia je dátum 30. septembra 2005, hoci mu nebol známy presný obsah a dôvody vylúčenia, od ktorých možno odvíjať plynutie lehoty na podanie správnej žaloby.

9. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu v stanovenej lehote nevyjadřila.

III.

Relevantná právna úprava

Podľa § 1 ods. 1 zákona o vysokých školách v znení účinnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „zákon o vysokých školách“) poslaním vysokých škôl je rozvíjať harmonickú osobnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry a zdravia pre blaho celej spoločnosti. Napĺňanie tohto poslania je predmetom hlavnej činnosti vysokých škôl.

Podľa § 1 ods. 4 písm. a) zákona o vysokých školách vysoké školy naplňajú svoje poslanie výchovou odborníkov s najvyšším vzdelaním, vysokými morálnymi zásadami, občianskou a spoločenskou zodpovednosťou.

Podľa § 66 ods. 1 písm. c) zákona o vysokých školách okrem riadneho skončenia štúdia sa štúdium skončí vylúčením zo štúdia pre nesplnenie požiadaviek, ktoré vyplývajú zo študijného programu a zo študijného poriadku vysokej školy.

Podľa § 66 ods. 2 písm. c) zákona o vysokých školách dňom skončenia štúdia je podľa odseku 1 písm. c) a d) deň, keď rozhodnutie o vylúčení zo štúdia nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o vysokých školách študijné povinnosti študenta vyplývajú zo študijného programu, ktorý študuje, a zo študijného poriadku.

Podľa § 71 ods. 2 zákona o vysokých školách študent je povinný dodržiavať vnútorné predpisy vysokej školy a jej súčasti.

Podľa § 71 ods. 3 písm. c) zákona o vysokých školách študent je ďalej povinný najmä oznámiť vysokej škole alebo fakulte, ak je zapísaný na študijný program uskutočňovaný na fakulte, adresu určenú na doručovanie písomností.

Podľa § 108 zákona o vysokých školách na rozhodovanie podľa tohto zákona okrem rozhodovania o uložení pokuty podľa § 2a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/20220401?ucinnost=10.08.2005>>, o priznaní štipendia podľa § 96 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/20220401?ucinnost=10.08.2005>> a o uložení disciplinárnych opatrení podľa § 72 ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/20220401?ucinnost=10.08.2005>> a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/20220401?ucinnost=10.08.2005>> sa nevzťahuje všeobecne záväzný predpis o správnom konaní.

Podľa § 181 ods. 1 SSP fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 181 ods. 4 SSP zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

Podľa § 491 ods. 2 SSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

IV.

Právne závery kasačného súdu

10. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu v rozsahu podanej kasačnej sťažnosti. Jeho právomoc a príslušnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení a § 11 písm. h) SSP.

11. Podľa § 101e ods. 1, ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší správny súd“) začne činnosť 1. augusta 2021. Výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu. Zákonodarcu upravil prechod výkonu súdnictva z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré následne aj dokončí.

12. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP kasačný súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti uzneseniu, voči ktorému je sťažnosť prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a včas. Postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

13. Úlohou kasačného súdu bolo posúdiť, či krajský súd správne postupoval, ak správnu žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 102/2005/FRI/ŠT, zo dňa 10. augusta 2005, o vylúčení zo štúdia na Fakulte riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline ako oneskorene podanú odmietol podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP v spojení s § 491 ods. 2 SSP.

14. Žalobca sa správnu žalobou domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd rozhodol, že počas štúdia sťažovateľa na Fakulte riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline žalovaný svojím konaním porušil základné práva a slobody žalobcu garantované Ústavou Slovenskej republiky, porušil jeho práva vyplývajúce z právnych predpisov Slovenskej republiky a z medzinárodných dokumentov a že žalovaný porušil študijný poriadok fakulty. Domáhal sa tiež zrušenia svojho vylúčenia zo štúdia ako nezákonného a navrátenia do stavu pred vydaním rozhodnutia o vylúčení. Napokon sa domáhal uznania 5. ročníka denného inžinierskeho štúdia ako uzavretého a možnosti vykonať štátnu záverečnú skúšku. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodujúci v konaní, v uznesení, č. k.: 1Ko/19/2019-109, zo dňa 03. decembra 2019, ustálil predmet konania tak, že základným nárokom, ktorého sa žalobca vo veci domáha, je zrušenie rozhodnutia o vylúčení zo štúdia na vysokej škole ako nezákonného. Zvyšné nároky, z časti i nevykonateľné je potrebné vnímať aj ako dôvody, na podklade ktorých sa žalobca domáha zrušenia rozhodnutia č. 102/2005/FRI/Št, zo dňa 10. augusta 2005, o vylúčení zo štúdia.

15. Krajský súd v poradí prvým uznesením, č. k.: 31S/54/2019-129, zo dňa 22. júla 2020, rozhodol o odmietnutí žaloby podľa § 59 ods. 3 SSP. Dospel totiž k záveru, že podanú žalobu je potrebné odmietnuť, nakoľko vykazovala vady, brániace súdu pokračovaniu v konaní (§ 179 SSP ods. 1, § 182 ods. 1, ods. 2 písm. c) SSP). Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 13. novembra 2020 k v poradí prvej kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu krajského súdu o odmietnutí správnej žaloby pripojila rozhodnutie č. 102/2005/FRI/Št, zo dňa 10. augusta 2005, o vylúčení žalobcu zo štúdia k 31. augustu 2005. Súčasne priložila doklad o zaslaní tejto zásielky žalobcovi a oznámenie pošty o tom, že si žalobca zásielku neprevzal v odbernej lehote. Podľa žalovaného dňom vrátenia zásielky späť žalovanému nastala fikcia doručenia.

16. Kasačný súd v súvislosti so sťažnostnou námietkou, založenou na tvrdení, že doposiaľ nedošlo k riadnemu doručeniu preskúmaného rozhodnutia zo strany žalovanej, pretože zásielku s rozhodnutím nedoručovala na správnu adresu, poukazuje na povinnosti študentov uložené zákonom o vysokých školách. Zákon o vysokých školách ukladá študentom plniť povinnosti vyplývajúce zo študijného poriadku a konkrétne tiež v § 71 ods. 3 písm. c) upravuje povinnosť oznámiť vysokej škole alebo fakulte, uskutočňujúcej príslušný študijný program adresu určenú na doručovanie písomností. Zásielka tak bola žalovanou doručovaná na adresu oznámenú žalobcom ako vtedajším študentom vysokej školy a prípadnú nesprávnosť v uvedení adresy na doručovanie zásielok je potrebné pripísať na ťarchu žalobcu ako oznamovateľa podľa § 71 ods. 3 písm. c) zákona o vysokých školách, ktorý je povinný oznámenú adresu užívať a zmeny adresy aktualizovať. Podľa oznámenia pošty však nenastala pri doručovaní situácia, že bol adresát zásielky neznámy, ale zásielka nebola adresátom prevzatá v odbernej lehote (č. l. 161). Je teda nepochybné, že adresát sa v mieste doručovania zdržiaval, bol upovedomený o doručovaní zásielky, a doručovaná písomnosť bola následne počas odbernej lehoty uložená na pošte.

17. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti v prvom rade vylúčil aplikáciu ustanovení správneho poriadku o doručovaní zásielok. Ďalej namietal, že pokiaľ sa mala účinnosť doručovania posudzovať za primeranej aplikácie správneho poriadku, mal byť zachovaný postup v zmysle ustanovení o doručovaní podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku. Kasačný súd v súvislosti s touto námietkou poukazuje na skutočnosť, že zákon o vysokých školách na rozdiel od situácie pri doručovaní rozhodnutia o výsledku prijímacieho konania, neukladá príslušnej univerzite povinnosť doručiť rozhodnutie o vylúčení zo štúdia študentovi do vlastných rúk. Z obsahu zásielky je nepochybné, že zásielka bola doručovaná doporučené na adresu žalobcu, ktorou disponovala žalovaná, a teda je potrebné zásielku považovať za riadne doručenú. Z obsahu súdneho spisu a podaní sťažovateľa nepochybné, že mal možnosť a vedomosť oboznámiť sa s rozhodnutím o vylúčení zo štúdia, pretože mu už v roku 2005 nebolo umožnené pokračovať v štúdiu (resp. ukončiť študijný program).

18. Nad rámec konštatovaného sa žiada uviesť, že podanie správnej žaloby žalobcom po uplynutí troch rokov od vylúčenia z vysokoškolského štúdia možno podľa názoru kasačného súdu považovať za špekulatívne konanie s prvkami, ktoré by mohli zakladať zdanie zneužívania práva v prospech sťažovateľa. Je veľmi ťažko predstaviteľné a zdôvodniteľné, prečo by niekto napádal rozhodnutie o vylúčení zo štúdia pred nesplnením požiadaviek, vyplývajúcich zo študijného programu a študijného poriadku, po uplynutí doby troch rokov od ukončenia štúdia, ako tomu bolo v prejednávanej právnej veci.

V.

Náhrada trov kasačného konania

19. O náhrade trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Žalobca v kasačnom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov kasačného konania prislúcha len v prípadoch, ak to možno spravodlivo požadovať a po splnení zákonom stanovených podmienok len výnimočne (§ 168 SSP), ktoré podľa obsahu súdnych spisov nenastali, preto súd žalobcovi ani žalovanému právo na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu SR jednomyselne (§ 147 ods. 2 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.

